

De Present van Engeland blijkt een Engelse appel

In diverse Nederlandse rassenlijsten en fruitboeken staat te lezen dat de herkomst van de appel Present van Engeland onbekend is. Omdat deze appel al anderhalve eeuw in cultuur is en er geen synoniemen in andere talen bekend zijn, werd en wordt meestal aangenomen dat het een inheemse variëteit zou zijn. Hoewel ook wel verondersteld werd, o.a. door H. de Greeff in 'Onze appels en peren' (1905-1908) dat vanwege de naam de appel van Engelse oorsprong is.

Dat blijkt nu het geval. In de notulen van 20 september 2018 van de vergadering van het Nederlands Fruit Netwerk staat het volgende te lezen. Bij het op de vergadering aansluitende bezoek aan de collectieboomgaard van de POMologische Vereniging Noord-Holland (POM NH) in Middenbeemster vertelde deelnemer Auke Kleefstra dat bij een moleculaire studie (DNA-vergelijking) van vruchten uit de National Fruit Collection in Brogdale (Engeland) blijkt dat de Present van Engeland op alle daar geteste punten matcht met de Lady's Finger of Lancaster.

De Lady's Finger of Lancaster is veel eerder beschreven dan de Present van Engeland, namelijk in 1824, waarbij werd aangegeven dat de soort waarschijnlijk veel ouder is. De Present van Engeland wordt bij ons voor het eerst vermeld in 1863 in de 'Beschrijving der vruchtsoorten, Appelsoorten', 2e reeks, pagina 72, uitgegeven in Boskoop.

Dit verschil in jaartal van vermelding en naam duidt er op dat de Present van Engeland via enthout van de Lady's Finger of Lancaster uit Engeland afkomstig zal zijn.

Opvallend is dat de Present van Engeland veel gewilder in Nederland was dan de Lady's Finger of Lancaster in Engeland. Bij ons behoorde de appel zowel bij De Greeff als in het boek Nederlandse Fruitsoorten van

de Nederlandsche Heidemij (1942) tot de voor ons land algemeen aanbevolen soorten. Volgens De Greeff was de appel in Nederland rond 1900 al vrij breed verspreid, maar schrijft hij:

"ofschoon hij niet overvloedig noch in grote hoeveelheden wordt aangetroffen, vindt men hem toch overal. Het feit, dat men er toen al vrij zware bomen van aantrof, wettigde het vermoeden, dat het soort al tamelijk oud is."

Vooraf in de IJsselstreek vond men hem – hij werd wel de roem van de IJsselstreek genoemd - en ook in Noord-Holland (de Beemster en West Friesland) en in mindere mate in Zeeland en Zuid-Holland. In deze regio's is hier en daar nog een boom van de Present van Engeland te vinden. Merkwaardig genoeg was de appel in de Betuwe, het fruitteeltgebied van Nederland, erg zeldzaam.

Dat de Present van Engeland slechts verspreid voorkwam, ligt vooral aan de buitengewoon lastige groei-eigenschappen. Kenmerkend zijn de lange dunne slappe takken, waardoor het moeilijk was een rechte hoofdstam te vormen en er regelmatig snoeiwerk nodig was, temeer omdat er alleen aan het eenjarig hout, dus aan het einde van de takken, appels komen. Het overjarige hout is vaak dun, lang, kaal en hangend. Die groei maakt het ras ongeschikt voor de aanplant in struikvorm op zwakke onderstam. De langgerekte vorm van de vrucht bemoeilijkt de opslag en het vervoer en het grote holle klokhuis gaf een relatief lage kilo opbrengst.

Henk Houtman van POM NH vroeg zich tijdens bovengenoemde vergadering af of de boom van de Lady's Finger of Lancaster ook die typische topdrager is, en het typische slappe hout heeft van de Present van Engeland. Dat valt uit de Engelse beschrijvingen niet op te maken. Alleen staat een enkele keer vermeld dat de

boom upright en spreading is. Dat komt overeen, want aan een jonge boom van de Present van Engeland gaan de takken vooral omhoog. Later groeit de kroon breed uit en gaan de takken hangen.

Afbeelding en beschrijving van de Lady's Finger of Lancaster komen geheel overeen met die van de Present van Engeland. Bij beide gaat het om een middelgrote conische gevormde vrucht, bleek geel met soms een vage rode blos en met crèmekleurig vruchtvlees.

De naam "finger" in Lady's Finger wordt overigens gegeven aan meerdere langwerpige en van onderen afgeronde appels.

De Lady's Finger of Lancaster was in Engeland alleen van regionale betekenis; hij kwam verspreid voor in Lancashire en aangrenzende graafschappen (Cumbria, Cheshire) en in Noord-Wales. Tegenwoordig is volgens onderstaand rapport de appel zeer zeldzaam.

Assessment of the Significance of Cestyll (Grade II). Registered Historic Park and Gardens (GD45). Final Report Project No. G2096. Report No. 1319 Bangor, Gwynedd, LL57 2RT, laatste versie 03/01/2018.

Jan Veel

Lady's Finger of Lancaster.

Present van Engeland. Foto NFC.

